

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060205

DOM
2014-03-06
Stockholm

Mål nr
F 8744-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänerns tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2013-09-05 i mål nr F 1424-12, se bilaga A

KLAGANDE

T N

Ombud: S A

MOTPARTER

1. P A

2. V A

3. A M A

4. M A

5. A B B

6. T E H B

7. M E

Dok.Id 1121762

Postadress Box 2290 103 17 Stockholm	Besöksadress Birger Jarls Torg 16	Telefon 08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	Telefax 08-561 675 59	Expeditionstid måndag – fredag 09:00-15:00
---	---	--	---------------------------------	---

8. L A

9. Morlanda-Bro AB

10. R N

11. A S O

12. R A J O

13. Orust kommun

14. B R

15. J R

16. T V Ss dödsbo

17. A S

18. C V

19. S V

20. A-B M A

21. E A

22. L B

23. L G

24. G G

25. M G

26. B J

27. C M

28. C M

29. M M

30. T O

31. A O-T

32. G R

33. H W

34. E U

35. T U

36. L U

37. A W

38. M Å

39. M Å

Ombud för 19-39: C V

SAKEN

Fördelning av förrättningskostnader m.m.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom endast på följande sätt.

Lantmäteriets beslut från den 15 mars 2012 undanröjs även såvitt avser beslutet om fördelning av förrättningskostnader. Förrättningen återförvisas till Lantmäteriet för förnyad handläggning även i denna del.

2. J R, R N, C V, S V, A-B A,
E A, L B, L G, G G, M G, B J, C M, C M, M M,

T O, A O-L, G R, H W, E U, T U, L U, A W, M Å och M Å ska solidariskt ersätta T N för hans rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen med 18 000 kr. På beloppet ska utgå ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

T N har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av den överklagade domen, undanröjer beslutet om fördelning av förrättningskostnader och visar förrättningen åter till Lantmäteriet även i den delen. Han har vidare yrkat att Mark- och miljööverdomstolen förpliktar motparterna, utom **P A** och **V A**, att solidariskt ersätta honom för rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen samt i Mark- och miljööverdomstolen.

J R och **R N** har bestritt bifall till **T N**s yrkanden.

C V, S V, A-B A, E A, L B, L G, G G, M G, B J, C M, C M, M M, T O, A O-L, G R, H W, E U, T U, L U, A W, M Å och **M Å (C V m.fl.)** har bestritt bifall till **T N**s yrkanden och har för egen del yrkat ersättning för rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.

P A och **V A** har medgett **T N**s yrkande att beslutet om fördelning av förrättningskostnader ska undanröjas.

Övriga motparter har inte kommit in med något yttrande i sakfrågan.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

T N har anfört bl.a. följande. Lantmäteriet har låtit hans ansökan ingå i en omfattande ansökan om inrättande av gemensamhetsanläggning med fyrtio personers sakägarkrets. Fördelningen av förrättningskostnaderna blir felaktig eftersom förrättningen avser flera åtgärder där hans önskemål om flytt av väg varit obetydligt. Det är oskäligt att han ska svara för mer än 25 procent av de totala förrättningskostnaderna.

Förrättningen har återförvisats till Lantmäteriet avseende servitutsupplåtelse och anläggningsbeslut m.m. och kan därför inte anses ha avslutats. Fördelning av förrättningskostnader kan endast överklagas sedan förrättningen avslutats. Genom mark- och miljödomstolens dom fastställs fördelning av förrättningskostnader trots att förrättningen inte är avslutad.

Motparterna har felaktigt befriats från skyldigheten att ersätta honom för rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen. Han har varit vinnande part varför motparterna, utom P A och V A, ska ersätta honom hans kostnader där. Familjen Amar har aldrig framstått som sökande eller motparter enligt hans mening och de ska därför inte svara för några förrättnings- eller rättegångskostnader.

J R har anfört bl.a. följande. Förrättningskostnaderna är så gott som helt hänförliga till T Ns begäran om flytt av vägen samt allmänna obstruktion. Det vore därför fullständigt barockt om inte T N själv får stå för sina egna rättegångskostnader.

P A och V A har anfört bl.a. följande. Undersökningen från en sakkunnig på Lantmäteriets begäran bidrog till ärende nr O051995 i dess helhet. Förrättningskostnaderna borde därför fördelas mellan alla 18 berörda fastigheter. De anser sig inte vara motparter till T N. Oenighet finns enbart mellan T N och ett fåtal fastighetsägare. Därför ska enbart dessa fastighetsägare betraktas som motparter. Gruppen som initierade och leder rättegångsprocessen ska stå för rättegångskostnader i båda instanserna.

R N har anfört bl.a. följande. T N ville flytta vägen så att den inte skulle gå igenom hans gårdsplan. När man lagt ner mycket tid och arbete ändrade sig T N och ville inte flytta vägen längre. Nu är de tillbaka där allt började och allt beror på T N varför denne ska bekosta detta själv.

C V m.fl. har anfört bl.a. följande. Trots att de anser att T N borde stå alla kostnader för den första förrättningen så accepterade de Lantmäteriets beslut. T N har genom sitt agerande skapat en långdragen

process och stora extrakostnader för alla inblandade. Eftersom de inte är mål för överklagandet och heller inte har något inflytande över Lantmäteriets beslutsprocess är det helt uteslutet att de ska stå för några rättegångskostnader överhuvudtaget.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Förrättningskostnader

Mark- och miljödomstolen har återförvisat förrättningen till Lantmäteriet avseende servitutsupplåtelse och anläggningsbeslutet avseende inrättande av gemensamhetsanläggning samt därtill knutna beslut om andelstal och ersättningar liksom frågan om sammanträde.

Frågan om fördelning av förrättningskostnader bör prövas i samband med prövningen i sak och ett beslut om kostnadsfördelning kan i princip överklagas endast sedan förrättningen avslutas. Då förrättningen ännu inte avslutats ska prövningen av kostnadsfördelningen anstå. Mark- och miljödomstolens dom ska därför ändras på så sätt att även beslutet om kostnadsfördelning undanröjs och förrättningen visas åter även i den delen.

Rättegångskostnader

Mark- och miljööverdomstolen finner, i likhet med mark- och miljödomstolen, att envar sakägare ska stå sin rättegångskostnad i mark- och miljödomstolen.

Enligt 16 kap. 14 § första stycket i fastighetsbildningslagen (1970:988) får mark- och miljödomstol efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna besluta att sakägare som förlorar målet ska ersätta annan sakägare dennes rättegångskostnader.

T N får på grund av återförvisningen anses som vinnande i Mark- och miljööverdomstolen. Han bör tillerkännas skälig ersättning för sina rättegångskostnader här.

Mark- och miljööverdomstolen finner att yrkat belopp om 18 000 kr är skäligt.

T N har inte yrkat att P A och V A ska ersätta honom för rättegångskostnaderna.

Redan av den anledningen ska de inte förpliktas att ersätta
T N för hans rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.

Beloppet ska betalas av J R, R N, C V, S V, A-B A, E A, L B, L G, G G, M G, B J,
C M, C M, M M, T O, A O-L, G R, H W, E U, T U, L U, A W, M Å och M Å.

Övriga sakägare har inte alls deltagit i processen. Omständigheterna är sådana att det inte är skäligt att ålägga dem något ansvar för annan parts rättegångskostnader.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg och Henrik Runeson, referent, samt tekniska rådet Cecilia Undén och hovrättsrådet Åsa Marklund Andersson.

Föredragande har varit Åsa Talvik.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2013-09-05
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr F 1424-12

KLAGANDE T N

Ombud: S A

MOTPARTER

1. P A

2. V A

3. A M A

4. A-B M A

5. E A

6. M A

7. L A
a

Dok.Id 226947

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 09:00-16:00

8. A B B

9. T E H B

10. L B

11. M E

12. L G

13. G G

14. M G

15. B J

16. C M

17. C M

18. M M

19. Morlanda-Bro AB

20. R N

21. A S O

22. R A J O

23. T O

24. A O-T

25. Orust kommun

26. B R

27. G R

28. J R

29. T V Ss dödsbo

30. A S

31. E U

32. T U

33. L U

34. C V

35. S V

36. A W

37. H W

38. M Å

39. M Å

Ombud för 4, 5, 10, 12-18, 23, 24, 27, 31-33, 35-39: C V

ÖVERKLAGAT BESLUT

Lantmäteriets beslut den 15 mars 2012 i ärende nr O051995

SAKEN

Fastighetsreglering berörande fastigheten X och samfällda vägen Y samt anläggningsåtgärd berörande vägar i Morlanda-Bro och Bräcke i Orust kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen upphäver Lantmäteriets beslut om fastighetsreglering avseende flytt av den samfällda vägen Y och inställer förrättningen i den delen.
2. Mark- och miljödomstolen upphäver fastighetbildningsbeslutet avseende servitutsupplåtelse och anläggningsbeslutet avseende inrättande av gemensamhetsanläggning samt därtill knutna beslut om andelstal och ersättningar

och återförvisar förrättningen i dessa delar till Lantmäteriet för fortsatt handläggning liksom frågan om sammanträde enligt 7 § lagen om förvaltning av samfälligheter (1973:1150).

3. Vad Lantmäteriet beslutat om ersättning till sakkunnig och ifråga om fördelning av förrättningskostnader står fast.

4. Envar sakägare ska stå sin rättegångskostnad i målet.

BAKGRUND

Lantmäteriet beslutade den 15 mars 2012 dels om fastighetsreglering innebärande flytt av samfällda vägen Y och bildande av vissa vägservitut enligt karta och beskrivning, Lantmäteriets aktbilaga KA2 och BE2, dels om inrättande av en ny gemensamhetsanläggning, Morlanda-Bräcke ga:1, bestående av vägar enligt karta och beskrivning, aktbilaga KA1-2 och BE1. Lantmäteriet beslutade vidare bl.a. följande. Kostnader för utförande och drift av gemensamhetsanläggningen ska fördelas mellan deltagande fastigheter efter andelstal enligt andelstalslängd, aktbilaga AN1. Kostnaderna för förstagångsutförande avseende den del av anläggningen som förläggs inom fastigheten X och samfällad väg samt för upprustning av befintlig väg ska dock fördelas mellan deltagande fastigheter efter andelstal enligt särskild andelstalslängd, aktbilaga AN2. Ersättning ska utgå till ägarna av fastigheterna A, B och C och D samt X med vissa angivna belopp. Betalningsansvaret fördelas mellan deltagande fastigheter efter andelstalet enligt aktbilaga AN1. Ägaren av X ska ensam stå för kostnaderna kopplade till fastighetsregleringen. Övriga förrättningskostnader ska delas lika mellan de brukningsenheter som anges i beslutsprotokollet, aktbilaga PR5.

Deltagande fastigheter utgör en anläggningssamfällighet som ska utföra gemensamhetsanläggningen och ansvara för dess drift. I samband med förrättningen har Morlanda-Bräcke/Bro samfällighetsförening bildats.

I ärendet hade önskemål om delägarsammanträde enligt 7 § lagen om förvaltning av samfälligheter (1973:1150, SFL) framförts. Lantmäteriet angav i beslutsprotokollet att man avskilde sig från frågan eftersom de frågor som delägarsammanträdet skulle ha behandlat i stället ansågs lösta i förrättningen.

YRKANDEN M.M.

T N, ägare av X m.fl. fastigheter, har yrkat att mark- och miljödomstolen upphäver Lantmäteriets beslut och återförvisar ärendet till lantmätaren för ny handläggning. Han har förklarat sig återkalla sin begäran om

flyttning av den samfälliga vägen och hemställt att förrättningen inställs i den delen. Han har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande.

Handläggande och genomförande

Lantmäteriet har felaktigt avstått från att pröva T Ns begäran om sammanträde enligt SFL. Lantmäteriet har felaktigt och utan yrkande härom ersatt denna begäran med beslut om bildande av gemensamhetsanläggning.

Lantmäteriet har inte utrett ärendet med erforderlig omsorg. T N har i sin ansökan den 27 maj 2005 begärt att vägen flyttas i det avsnitt som avser passerandet av hans gårdsplan. Han har därför begärt att Lantmäteriet klargör om vägen är samfällig och vilka som är delägare i vägen. Genom att utelämna muntliga yrkanden och inte protokollföra dessa, är handläggningen ofullständig. Genom att, som det får förstås av Lantmäteriets protokoll, tillåta övriga sakägares muntliga ansökan om bildande av gemensamhetsanläggning, har lantmätaren frångått reglerna om att muntlig ansökan endast kan tillåtas ske i begränsad omfattning. Det går inte att säkerställa vad som yrkats i den muntliga ansökan. Lantmätaren kan ha gått utöver vad som yrkats i ansökan. T N har endast ansökt om att vägen genom hans gård flyttas.

Beslutet att bilda gemensamhetsanläggning och beslutet om fastighetsregleringsåtgärder är inte proportionella i förhållande till att frågan kunnat lösas genom sammanträde enligt reglerna om förvaltning av samfälligheter. Beslutet strider mot proportionalitetsprincip och försiktighetsprincip. Beslutet innebär en betydande kostnad för T N. Fastighetsregleringen och bildande av gemensamhetsanläggning är olämpliga på grund av att de kostnader och olägenheter som den medför för T N inte överväger fördelarna härav.

Beslut

Lantmäteriet har felaktigt avstått från att pröva T Ns begäran om sammanträde enligt SFL. Lantmäteriet har felaktigt ersatt denna begäran med beslut om bildande av gemensamhetsanläggning.

T N har beaktansvärda skäl att inte ingå i anläggningen vad gäller vägarna i-j och e-f-g. Visserligen går dessa vägar på hans mark, men han kör aldrig där.

Lantmäteriet har beslutat om vägbeläggning som rätteligen kunnat hanteras av gemensamhetsanläggningen. Beslutet innebär att lantmätaren gått in i en detaljeringsgrad som inte är nödvändig och som medför att kostnaden för anläggningens utförande ökas i en inte ringa omfattning. Ändamålet med anläggningen vinnas därför inte med minsta intrång och olägenhet.

Lantmäteriet har beslutat om förläggning av vägen, i sträckning d-e, som innebär att ändamålet med anläggningen inte vinnas med minsta intrång och olägenhet. Genom den beslutade vägdragningen blir vägen längre än nödvändigt och medför att T N inte kan nyttja sin fastighet på bästa sätt. Vägdragningen innebär att vissa fastigheter gynnas på hans fastighets bekostnad.

T N har beaktansvärda skäl att motsätta sig vägdragningen, i sträckning d-e, eftersom den dels påverkar möjligheten att ha hästar på vinterbete, dels medför en vägbeläggning som går utöver vad som är nödvändig detaljeringsgrad (jfr ovan).

Lantmätaren har inte utrett ärendet med erforderlig omsorg. Genom att tillåta muntlig ansökan om bildande av gemensamhetsanläggning, har lantmätaren frångått reglerna om att detta endast kan tillåtas i begränsad omfattning. T N har inte erbjudits tid för information om innebörd och konsekvenser av den muntliga ansökan och de åtgärder Lantmäteriet redan vidtagit eller planerat. Lantmätaren hade kunnat dela upp ärendet för erforderlig rådplägnad.

Fördelningen av förrättningskostnaderna är oskälig. Fastighetsreglering avseende flyttning av den samfälliga vägen motsvarar, om tonkilometermetoden och andelstalsberäkningen används, endast en bråkdel av totalkostnaden för förrättningen. Lantmätarens bedömning att flyttningen av vägen motsvarar 25 % av den totala förrättningskostnaden är felaktig. Flyttningen av vägen är endast av marginell betydelse för hela förrättningen. Beslutet innebär inte heller någon garanti

för att trafiken inte kommer att fortsätta gå genom T Ns gårdsplan eftersom vägen b-d-e kommer att vara en omväg.

T Ns fastighet har ingen nytta av anläggningen eftersom man inte kommer att använda den i särskilt hög utsträckning. Den nytta som finns i anläggningen är att befintlig väg genom gårdsplan upphör att nyttjas i den utsträckning som sker idag. Då den nya vägdragningen kommer att bli längre finns dock en uppenbar risk att den gamla vägdragningen kommer att nyttjas i samma utsträckning som idag. Beslutet innebär att fastigheterna i sträckningen d-e, f-g och h uppenbarligen inte ursprungligen varit varaktigt lämpliga för sitt ändamål, eftersom det är deras nyttjande av den befintliga vägen, som nu fått till följd att vägsträckningen behöver ändras. Fastighetsbildningen och anläggningsbeslutet inverkar menligt på jordbrukets intresse eftersom beteshagar för häst tas i anspråk för ny väg i sträckningen b-d. Det är inte T Ns sak att ta kostnadsansvar för olämpliga fastighetsbildningar (jfr ovan). Det är felaktigt att anse att det är fråga om ett markbyte när båda vägdragningarna ligger på hans fastighet. I stället för en vägdragning kommer hans fastighet att belastas av två vägdragningar.

Övrigt

De servitut som bildas för G och H i sträckningen x, y och z hade lämpligare kunnat lösas genom att dessa medgavs tillfart över den samfällda vägen Morlanda-Bräcke s:2 öster om F i sträckningen i-j.

I området råder efterfrågan på mark för bebyggelse. Genom åtgärden motverkas lämplig planläggning av området.

Lantmäteriet har i yttrande över T Ns påståenden om fel i handläggningen av ärendet anfört i huvudsak följande.

Begäran om sammanträde enligt 7 § SFL

I förevarande fall har förrättningslantmätaren prioriterat processen för åstadkommande av en ordnad väghållning samt för att flytta vägen till ett läge utanför T Ns gårdsplan. Delägarna i samfällda vägen Morlanda-Bräcke

s:1 har varit kallade till förrättningen och har där kunnat bevaka sina såväl enskilda som gemensamma intressen.

SFL innehåller emellertid ingen möjlighet för Lantmäteriet att underlåta att hålla sammanträde enligt 7 § SFL, när detta begärts. Förrättningslantmätaren har alltså inte kunnat skilja myndigheten från begäran om sammanträde enligt 7 § SFL på sätt som anges i beslutsprotokollet PR5. T Ns begäran om sådant sammanträde kvarstår således som obehandlad. Lantmäteriet ser emellertid inget nödvändigt samband mellan ett sådant sammanträde och bildandet av gemensamhetsanläggning och flyttning av vägen. Någon återförvisning av förrättningen på denna grund erfordras inte för att ett sammanträde ska kunna hållas. Om T N vidhåller sitt yrkande om sådant sammanträde kommer Lantmäteriet att ta upp detta som särskilt ärende för handläggning utan att ny ansökan behöver göras.

Beslut om gemensamhetsanläggning

Yrkande om inrättande av gemensamhetsanläggning finns dels i form av skriftlig ansökan inkommen till Lantmäteriet den 21 juni 2011 (Lantmäteriets aktbilaga A2), dels i form av muntligt yrkande från, i vart fall, ett flertal sakägare vid sammanträde den 25 september 2009.

Utredning om samfälld väg, dokumentation av muntliga yrkanden

T N har i sin ansökan begärt att Lantmäteriet skulle utreda om vägen över hans gårdsplan är samfälld och vilka som i så fall är delägare. Utredning har verkställts den 17 januari 2006, Lantmäteriets aktbilaga UT2. Såvitt framgår av förrättningsprotokollen har samtliga yrkanden tagits upp vid sammanträdena. I den mån T N avser muntliga yrkanden som framställts utöver vad som framgår av protokollen, går det inte att fastställa huruvida detta har skett, utan att han anger vilka yrkanden det i så fall handlar om.

Prövning av muntliga yrkanden

Muntlig ansökan/yrkande får tas upp vid sammanträde om det som yrkas lämpligen kan prövas i samma förrättning, 4 kap. 8 § fastighetsbildningslagen (1970:988,

FBL). Det är riktigt att en viss försiktighet ska gälla med vad som tas upp på det sättet. Här får man dock göra skillnad på vad som är en ren ansökan om ytterligare förrättningsåtgärder och vad som är yrkande eller motyrkande till det som redan yrkats i förrättningen.

Lantmäteriet kan för sin del inte se att något av de framförda yrkandena är av sådan omfattning eller karaktär att de inte kunnat tas upp vid sammanträde eller handläggas i förrättningen. Här noteras att yrkande om bildande av gemensamhetsanläggning finns i såväl muntlig som skriftlig form (jfr ovan).

Innebörden av muntliga yrkanden

Det är givetvis grundläggande för varje förrättning att det är klarlagt vad en ansökan/ett yrkande avser. Om detta inte framgår klart av gjord framställning, är det förrättningslantmätarens uppgift att få till stånd en konkretisering av yrkandets innebörd. Detta ska klargöras för samtliga och nedtecknas i protokollet. Såvitt framgår av protokollen har samtliga framförda yrkanden tagits upp på detta sätt.

Ett av syftena med sammanträde är just att gå igenom och eventuellt justera yrkanden. Det ankommer då på envar att ange om ett yrkande uppfattas som oklart liksom det ankommer på den som ställt yrkande att anmäla i fall det tagits upp och relaterats fel.

T N synes ha deltagit aktivt i diskussionerna kring olika yrkanden. Han har även ingått i en arbetsgrupp som skulle ta fram underlag för om och hur vägar skulle flyttas och utföras, se sammanträdesprotokollet PR1 s. 4-5. Det förefaller något motsägelsefullt att T N ändå skulle ha varit okunnig om dessa yrkandens innebörd.

I den mån T N syftar på något som förekommit men inte relaterats i protokollen, bör det konkretiseras för att kunna kommenteras.

Proportionalitet m.m.

Väghållningsfrågan berör fler än de som har del i Y. Kostnadsfördelningen för vägens underhåll och utförande bör också ske efter andra grunder än delaktighetstalet i samfälligheten.

Yrkande om inrättande av gemensamhetsanläggning finns också, såväl muntligt som skriftligt (jfr ovan).

Anläggningsbeslutets detaljeringsgrad

Enligt 24 § anläggningslagen (1973:1149, AL) ska anläggningsbeslut innehålla erforderlig beskrivning av hur en anläggning ska vara beskaffad. En förvaltande förening kan inte ta beslut om ändring i föreskriven standard.

I vad mån det i det överklagade beslutet föreskrivna utförandet faktiskt är förenligt med AL:s bestämmelser behandlas inte vidare här.

Förrättningslantmätarens utredning

Det är Lantmäteriets uppfattning att förrättningslantmätaren har gjort en omfattande och adekvat utredning. För de vägtekniska frågorna har också en sakkunnig förordnats. En arbetsgrupp bestående av fastighetsägare gavs möjlighet att bereda frågorna kring vägutbyggnaden. Detta utmynnade inte i något resultat p.g.a. osämja bland deltagarna.

Lantmäteriet tar härigenom inte ställning till om utredningarna kommit till rätt resultat.

Slutsats

Sammantaget anser Lantmäteriet att vad T N anfört inte påvisar några formella fel i handläggningen av förrättningen.

J R, ägare av fastigheten E, har anfört i huvudsak följande. En omdragning av vägen skulle beröra fem fastigheter högre upp, varav fyra sommarstugor. Med endast en åretruntfastighet och därmed ringa

trafik saknas rimliga skäl att flytta vägen. Om vägen ändå flyttas bör den som begärt det och har att vinna på det också stå för hela den kostnaden. Befintlig väg behöver dock rustas upp. Om yrkandet om återförvisning vinner bifall bör det villkoras med beslut om att befintlig väg ska rustas upp i stället för att flyttas.

R N, ägare av fastigheterna B, har anfört i huvudsak följande. Han vill ha en gemensamhetsanläggning för Morlanda-Bro och Bräcke. Vägen bör ha lägsta standard med nuvarande bredd och material och inte en standard med sex meters vägbredd och indränkta makadam som ger statligt stöd. Eftersom det bara är T N som har nytta av att flytta den del av vägen som går över dennes gårdsplan bör T N bekosta flytten själv. T N har inte rätt till någon ersättning överhuvudtaget eftersom vägen redan existerar.

P A och V A, ägare av fastigheten F, har medgett T Ns yrkande med följande motivering. Precis som andra fastighetsägare i Morlanda-Bräcke vill de kunna köra fram till sin fastighet året runt och de vill att vägarna i området håller lämplig standard i förhållande till belastning. Det överklagade beslutet togs utan hänsyn till grundläggande krav som t.ex. rimlig kostnad och lämplig standard. Av protokollet från det senaste sammanträdet den 26 januari 2012 framgår tydligt att inget av de presenterade alternativen ansågs utgöra en acceptabel kompromiss för de närvarande fastighetsägarna. Ett slutligt förslag borde därför ha presenterats för alla innan förrättningen kunde gå till beslut. Beslutet innehåller många viktiga detaljer utöver vägdragning som t.ex. bredd och utförande. Eftersom dessa detaljer har väsentliga konsekvenser för kostnader och markutnyttjande borde de ha presenterats för samtliga berörda innan beslut fattades. Förrättningen gick till beslut utan att någon kostnadsuppskattning för de olika alternativen gjordes, trots att detta efterfrågades. Förrättningen bestod ursprungligen av särskilda frågeställningar: förbättring av vägens standard och flytt av vägen. Beslutet bygger på antagandet att vägen standard ska höjas, vilket har betydande effekt på kostnaden för fastighetsägarna. Beslutet saknar motivering för att höja vägens standard. Utöver den högre kostnaden innebär den beslutade standarden också onödigt hög miljöpåverkan och resursutnyttjande för utförande och underhåll.

Förrättningen gick till beslut utan att någon bedömning av påverkan på dricksvattenbrunnarna i området gjorts.

C V och de övriga fastighetsägare som han företräder (nedan C V m.fl.) har inte haft någon erinran mot återkallandet av yrkandet om fastighetsreglering rörande den samfällda vägen och bestritt T Ns yrkande i övrigt. C V m.fl. har anfört i huvudsak följande. De delar Lantmäteriets uppfattning i ärendet och ser ingen egentlig anledning att ändra det överklagade beslutet. Beslutet har föregåtts av en samlad bild av omfattande ekonomiska beräkningar med jämförelser av olika slitlager, expertutlåtande från sakkunnig och önskemål från en majoritet av fastighetsägarna. Vägdragningen i sträckan d-e ligger på samma plats som nuvarande väg och gör följaktligen inget ytterligare intrång på T Ns mark. Ingen fastighetsägare gynnas alltså mer än någon annan av denna sträcka. Uppgiften om att det råder osämja mellan dem är felaktig. Det är riktigt att den första arbetsgruppen som tillsattes under sammanträdet den 24 september 2009 senare upplöstes. Vid ett möte den 22 april 2011 beslutades dock enhälligt av en majoritet av fastighetsägare att bilda en vägförening samt begära lantmäteriförrättning. Vid mötet valdes också en fungerande arbetsgrupp som fortfarande är aktiv. Arbetsgruppen lämnade in ett omfattande material i form av ekonomiska beräkningar för olika vägalternativ, enkätundersökning avseende fastighetsägarnas önskemål m.m. till förrättningslantmätaren i samband med att en ny formell ansökan om gemensamhetsanläggning lämnades in till Lantmäteriet i juni 2011. Vid denna tidpunkt var arbetsgruppen helt ovetande om att T N redan lämnat in en ansökan. Lantmäteriet har således fått ett väl underbyggt material även från arbetsgruppen som komplement till sitt eget beslutsunderlag. T N behöver anläggningen för att ta sig fram till sin fastighet precis som alla andra. Vägsträckningen behöver inte ändras men detta är ett önskemål från T N. Vägsträckningen b-d har diskuterats flitigt på de möten Lantmäteriet kallat till och T N har då funnit Lantmäteriets lösning acceptabel. Kostnadsfördelningen har också diskuterats ingående på dessa möten och accepterats av alla inklusive T N. Det är T N som har mest att vinna på sträckningen b-d. Ingen annan än T N är intresserad av den

lösning i fråga om servitut för G och H som föreslås i överklagandet. Vägsträckningen b-d ökar möjligheten och lämpligheten att planlägga området för ytterligare byggnation, vilket också får den positiva effekten att kostnaderna fördelas på fler.

Övriga motparter har antingen anfört att de inte har några synpunkter i målet eller inte yttrat sig överhuvudtaget.

Ingen har förklarat sig påkalla flyttning av den samfällda vägen.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen tar först upp frågan om sammanträde enligt 7 § SFL. Lantmäteriet har i yttrande anfört att det inte finns någon möjlighet att underlåta att hålla sådant sammanträde när det har begärts. Domstolen delar denna uppfattning och anser inte vad som angivits i beslutsprotokollet PR5 fritar myndigheten från att hålla sammanträde. Lantmäteriet har således att hålla ett sådant sammanträde.

T N har återtagit sitt yrkande om flyttning av den samfällda vägen. Inte heller har någon annan sakägare framställt sådant yrkande. Vid detta förhållande saknas grund för flyttning av den samfällda vägen. I denna del skall således förrättningsbesluten undanröjas och förrättningen inställas. I följd härav förändras förutsättningarna för bildande av gemensamhetsanläggning och servitut så väsentligt att förrättningen i dessa delar bör återförvisas för fortsatt prövning.

Domstolen finner inte skäl att ändra på fördelningen av förrättningskostnaderna.

Med denna utgång – föranledd av Nilssons ändrade yrkande – bör han stå sina egna rättegångskostnader.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 427)

Överklagande senast den 26 september 2013.

Mats Eriksson

Bengt Svensson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Mats Eriksson, ordförande, och tekniska rådet Bengt Svensson. Föredragande har varit beredningsjuristen Anna Frändberg.